

Sanoma Osakeyhtiö

**Toimintakertomus
vuodelta
1977**

Sanoma Osakeyhtiö

Toimintakertomus

vuodelta

1977

Sisältö

Hallituksen puheenjohtajan katsaus	3
Lehtikustannusalan ja Graafisen teollisuuden yleisnäkymiä	5
Sanoma Osakeyhtiön asema alan kentässä	5
liikevaihtolukujen valossa työnantajana raaka-aineiden ja energian kuluttajana markkinaosuuksina	
Yhtiön yleistilanne	6
investoinnit likviditeetti hallinto henkilökunta suunnittelu	
Tuotteet	7
sanomalehdet aikakauslehdet kirjat ja erikoistuotteet graafinen tuotanto	
Ammattikoulu	11
Tytäryhtiöt	12
Lehtikuva Oy Finnvisuals Oy	
Tilinpäätös	13
tuloslaskelmat tase liitetiedot ehdotus voittovarojen käytöstä tilintarkastuskertomus	
Yhtiön hallitus	17
Tilastotiedot	18
Telset-projekti	23
Yritysdemokratiakokeilu	24
Työehtosopimukset	25
Luottamushenkilöt	25
Johtajisto	27
Päätöimittajat	27

Sanoma Osakeyhtiö numeroina

	1977	1976
Liikevaihto	356,1 mmk	311,0 mmk
Tulos	2,1 mmk	5,8 mmk
Palkat	135,7 mmk	120,5 mmk
Taseen loppusumma	316,3 mmk	304,9 mmk
Osakepääoma	7,1 mmk	7,1 mmk
Henkilökunta	2285 henkeä	2342 henkeä
Jakajat	1689 henkeä	1687 henkeä
Asiamiehet	3387 henkeä	3724 henkeä
Paperin kulutus	45,4 milj. kg	44,6 milj. kg
Painovärin kulutus	0,70 milj. kg	0,83 milj. kg

Taloudellinen tilanne maassamme ei voi olla jättämättä jälkiä myös graafiseen teollisuuteen. Sen kannattavuus, joka parempinakin aikoina on jättänyt toivomisen varaa, on edelleen heikko. Aikakauslehtien toiminnalle on vuonna 1977 ollut ominaista epävarmuus ja suotuisasta levikkikehityksestä huolimatta edelleen vahvasti jatkuva kaupallisuuden lisääntyminen. Taloudellinen kriisi on selvästi lyönyt leimansa myös sanomalehden kustannustoimintaan. Myönteistä levikkikehitystä on jarruttanut jatkuva heikko ilmoitusmyyntitilanne, jota on säästänyt nouseva kustannuspaine. Sanomalehtien sivujen kautta on väkevästi heijastunut se levoton ja huolestuttava maailma, jossa parhaillaan elämme. Erityisesti toimituksellisesti itsenäisellä sanomalehdellä on tärkeä tehtävä tiedonvälittäjän vaikeassa tehtävässä. Erilaiset painostusryhmät pyrkivät kaikin voimin musertamaan itsenäisen ja vapaamielisen lehdistön asemaa ja merkitystä.

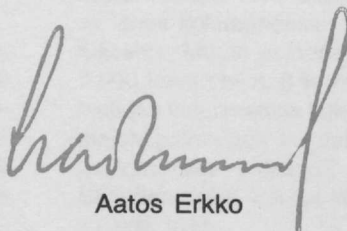
Sanoma Osakeyhtiölle on kuluva vuosi ollut erittäin merkityksellinen. Huolellinen ja varovainen taloudellinen ja toiminnallinen suunnittelu on toistaiseksi mahdollistanut pitkän tähtäimen ohjelman läpiviennin. Suuren kehitysohjelman ensimmäinen ja tärkein vaihe on saatu päätökseen. Sanomalan tuotantolaitos ja ensimmäinen konelinja valmistuivat kuluneena vuonna ja uusien laitteiden huminasta ehti tulla jo tuttu ääni Sanomalassa. Ilman henkilökunnan mittavaa ja tärkeätä panosta ei Sanomalan ensimmäisen vaiheen toteutus olisi ollut niin hyvin onnistunut. Yhteisponnistus ja sama tavoite päämääränä tekevät yhteistyön mielekkääksi.

Jatkosuunnitelmien tavoitteena on paremmat ja viihtyisämmät työtilat koko henkilökunnalle. Yleinen taloudellinen kehitys muualla maailmassa ja meillä Suomessa vaikuttaa ratkaisevasti siihen, koska ja missä toteuttamisjärjestyksessä nämä suunnitelmat voidaan toteuttaa.

Myös henkilökunnalle on vuosi 1977 ollut merkkivuosi monessa suhteessa. Sanomalan valmistuminen ennakoi uutta työympäristöä, viihtyvyyttä ja uskoa parempaan tulevaisuuteen. Vuoden lopulla allekirjoitettiin Sanomapainon oma YD-sopimus. Tämä sopimus luo edellytykset yritysdemokratian käytännön toteuttamisen alulle.

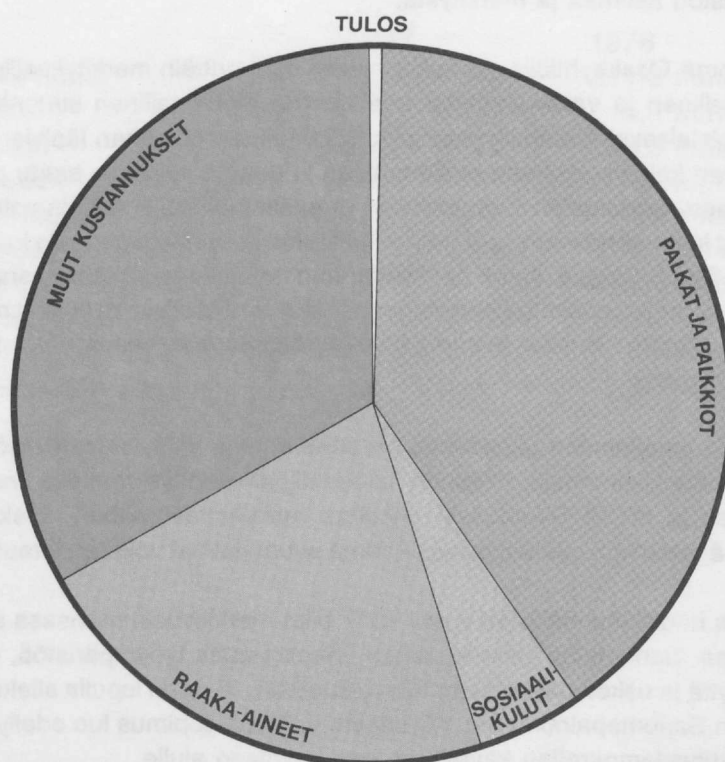
Edessäpäin on valtavasti työtä, kehitystä ja ponnistuksia. Sanoma Osakeyhtiö on suunnitelmallisella ja kaukonäköisellä toiminnalla ehkä paremmin varautunut selviämään tulevista ongelmista ja vaikeuksista. Mutta ilman hyvin motivoitua, työpaikallaan hyvin viihtyvää työntekijäkuntaa näyttävät parhaatkin edellytykset harmailta. Yritysdemokratian käytännön sovellutusten tasosta riippuu osaltaan, minkälaisen arvostuksen YD saa yritykseltä ja sen työntekijöiltä.

Edellytykset ja tulevaisuudennäkymät ovat tässäkin suhteessa toiveita antavia.

Aatos Erkko

Sanoma Osakeyhtiön
liikevaihdon 356.096.906,46 mk
jakautuminen eri kustannuseriin

□ Tulos	0,5 %
■ Palkat ja palkkiot	40,0 %
■ Sosiaalikulut	7,7 %
■ Raaka-aineet	21,7 %
■ Muut kustannukset ..	30,1 %

Sanoma Osakeyhtiön hallituksen toimintakertomus vuodelta 1977

Lehtikustannusalan ja graafisen teollisuuden yleisnäkymät

Sanoma- ja aikakauslehtien kustannustointa ja graafinen teollisuus näyttävät Suomessa selviytyneen yhä syvenevästä lamasta toistaiseksi keskimäärin jonkin verran paremmin kuin esim. tehdasteollisuus. Kun muun teollisuuden tuotanto vuonna 1977 laski edellisvuodesta 2,5 %, pysyi graafisen teollisuuden tuotanto lähes samana kuin vuonna 1976. Käytetyn painopaperin kokonaismäärä kuitenkin väheni n. 5,3 % ja sanomalehtipaperin osalta tuntuvasti enemmänkin.

Sanomalehdet kuten aikakauslehdetkin pystyivät lamasta huolimatta lisäämään kokonaislevikkejään jonkin verran edellisvuoteen verrattuna, sanomalehdet n. 0,2 % ja aikakauslehdet ensimmäisen puolivuotiskauden levikintarkastusten perusteella n. 0,5 %. Kummankin ryhmän vahvimilla lehdillä olivat levikin lisäykset kuitenkin tuntuvasti suuremmat, esim. kolmen suurimman sanomalehden osalta + 2,3 %. Sanomalehdistön kokonaislevikki vuonna 1977 oli 2,55 miljoonaa. Levikki 1000 asukasta kohden on edelleen viidenellä sijalla maailmantilastossa, jonka perusteena oleva sanomalehden määritelmä tosin melkoisesti vaihtelee eri maissa.

Pahiten lama vaikutti sanomalehtien ilmoitusmyyntiin, jonka volyyymi väheni edelliseen vuoteen verrattuna 2 % — Helsingin lehtien osalta jopa 5,9 % joskin laskusuunta näyttää hieman loivenevan. Aikakauslehtien ilmoitustila lisääntyi 0,9 %.

Tämä tilannekuva on kriisiajalle tyypillinen. Informaation ja viihteen kysyntä kasvaa, mutta ilmoitustilan kysyntä vähenee etenkin työpaikkailmoittelussa.

Kustannuspaine vähentyi jonkin verran. Kun palkkatason keskimääräinen nousu oli kuitenkin 7,5—10 %, sanomalehtipaperin hinnan nousu ensimmäiselle vuosipuoliskolle 6,1 % ja toiselle vuosipuoliskolle edelleen 4,8 %, painoväriin nousu toiselle vuosipuoliskolle 7,3 % jne., kohosi sanomalehdistön kokonaiskustannusten indeksin edellisestä vuodesta n. 9 % ja aikakauslehtien vastaava kerroin lähes 15 %. Aikakauslehtien kuljetuskustannukset nousivat vuoden alusta lähtien 59 %. Niinpä hinnankorotuksetkin olivat väistämättömiä. Sanomalehtien ilmoitushinnat nousivat

vuoden 1977 aikana keskimäärin 10,1 % ja tilaushinnat keskimäärin 15 %. Yleisai-
kakauslehtien ilmoitushinnat nousivat vastaavasti 14,7 % ja tilaushinnat n. 15 %.

Sanoma Osakeyhtiön asema alan kentässä

Yhtiön kehitys noudatti päälinjoin edellä esitettyä alan yleiskuvaa, vaikka vuosia jatkuneen suunnittelu-, kehitys- ja rationaalisoitityön tulokset nyt näkyivätkin tuntuvasti vaimentaen laman pahimpia vaikutuksia.

Liikevaihdon mukaan laskien yhtiö oli oman alansa yrityksistä Suomessa kiistatomaasti ensimmäisellä sijalla. Vuonna 1977 julkaistun, edellisen vuoden lukuihin perustuvan tilaston mukaan se saavutti maan koko yrityskentässä 86. sijan.

Palkkakulut vuonna 1977 olivat 135,7 mmk, ja tällä luvulla Sanoma Osakeyhtiö oli työnantajanakin selvästi oman alansa tilaston kärjessä. Samoin henkilökunnan määrä, 3974 henkilöä, on suurin alallamme.

Sanomalehtipaperia Sanoma Osakeyhtiö käytti vuoden 1977 aikana 35.879 tonnia eli lähes kolmanneksen koko maan kulutuksesta. Muuta painopaperia käytettiin n. 9.500 tonnia eli n. 8 % vastaavien paperilaatujen kulutuksesta koko maassa. Sanomalehtipainoväriä kulutettiin molemmissa painotaloissa yhteensä n. 700.000 kg. Sähköenergian kulutus vuonna 1977 oli n. 11 milj. kWh.

Näillä tuotantotekijöillä saavutettiin mm. seuraavat markkinaosuudet:

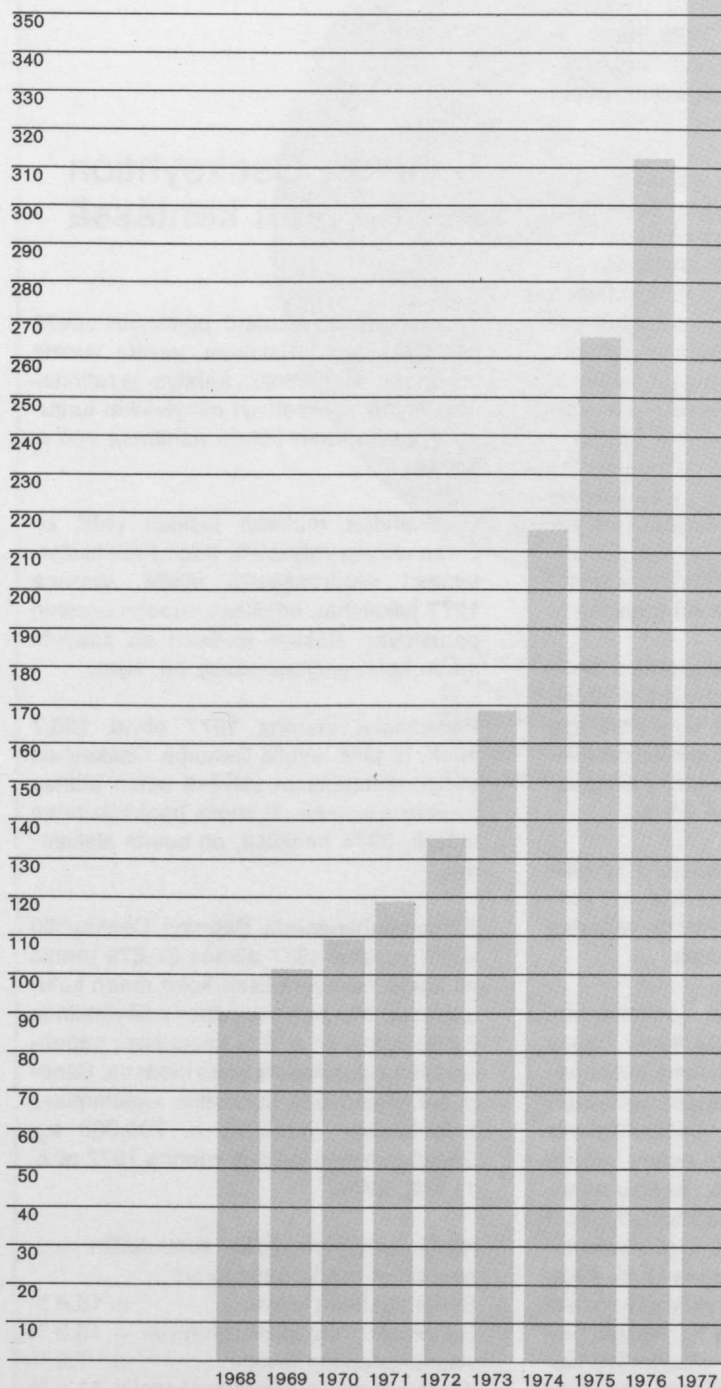
Sanomalehtien levikki	n. 18,8 %
Sanomalehtien ilmoitusvolyyymi	n. 15,3 %
Aikakauslehtien levikki	n. 7,9 %
Aikakauslehtien ilmoitusvolyyymi	n. 11,4 %

Sanomapainon painotuotanto n. 13,0 %
(m.l. vain aikakauslehtien ja mainospai-
notuotteiden painatus)

Jo vuosia jatkuneet, vuonna 1977 uuden sanomalehtipainotalon rakentamiseen ja varustamiseen huipentuneet investoinnit sekä laaja ammatillinen koulutustyö vaikuttivat kertomusvuonna ratkaisevasti hottaen tuotantolaitosten tehoa ja parantaen henkilökunnan pätevyyttä alan uuden tekniikan hallinnassa.

Sanoma Osakeyhtiön liikevaihto

360 milj. mk

Yhtiön yleistilanne

Investointiohjelman yksittäisistä kohteista mittavin oli Sanomalan lehtipainotalon rakentaminen ja sen koneiden sekä toimintaan liittyvän laitteiston hankkiminen. Kertomusvuonna toimitettujen ja asennettujen koneiden lisäksi tilattiin II varusteluvaiheen koneet. Muita tärkeitä projekteja olivat ladonnan, ilmoitusliikenteen, palkkalaskennan ja liikekirjanpidon automatisointi tietokonesysteemien avulla.

Suurista investoinneista ja Suomen Pankin ulkomaiselle luotonsaannille asettamista rajoituksista huolimatta yhtiön maksuvalmius säilyi koko vuoden hyvänä. Kotimainen luotonotto rajoittui eläkemaksujen takaisinlainausoikeuden käyttöön täysimääräisenä.

Henkilöstöhallinnon uudistustoiminnan pääpaino suuntautui atk-systeemien kehittämisen lisäksi yritysdemokratiakokeilun valmisteluun.

Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiö s.r:n maksamien lisäeläkkeiden suoritus siirtyi vuoden 1977 alusta Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen tietokonemaksujärjestelmän hoidettavaksi. Toimenpide kohdistui yli kuudensadan eläkkeen aiemmin manuaalisesti hoidettuun maksukäsittelyyn.

Jalassaari, Lohjan kunnassa sijaitseva Sanoma Osakeyhtiön ja sen tytäryhtiöiden henkilöstön uusi virkistysalue, otti ensimmäiset vieraat vastaan 18.6. 1977. Sitä edelsivät rakennusten perusteellinen kunnostus sekä pelikenttien ja paikoitusalueiden rakentamiseen liittyvät maansiirtotyöt. Vaikka alueen kävijämäärää jouduttiin väliaikaisten vesi- ja viemäröintijärjestelyjen vuoksi rajoittamaan, vieraili alueella ensimmäisen toimintavuoden aikana parituhatta henkilöä.

Myös Rukatunturilla sijaitsevat majat olivat vilkkaassa käytössä.

Yhtiön henkilökunnan kehitystä esittävä taulukko sisältyy kertomuksen tilastosaan.

Suunnittelu- ja kehitystyössä jatkui kertomusvuoden aikana edellisvuosien suuntaus, jonka mukaan linjavastuisiin ryhmiin siirrettiin atk-henkilöstöä ja toisaalta kou-

lutettiin suunnittelijoita erikoistehtäviin.

Suunnittelu- ja kehitysryhmän merkitys konsulttiluontoisissa tehtävissä vahvistui. Ryhmän toiminnan kehittämiseksi välttämätön perustietokone hankittiin toimintavuoden aikana.

Vuoden aikana kehiteltiin ja valmisteltiin erilaisia suunnittelu- ja ennustamismalleja yhtiön eri osastoja varten. Informaatiopalvelun toiminta vakiintui vuonna 1977.

Tuotteet

Sanomalehdet

Vuonna 1977 sanomalehtiryhmä jäi 4 % tulostavoitteestaan. Toiminnallinen kate jäi 5,4 mmk alle tavoitteen, mutta ryhmän yleiskulut jäivät vastaavasti budjetoitua pienemmiksi tiukan kulujen valvonnan ansiosta.

Yhtiön sanomalehtien toiminnan ja tulevaisuuden kannalta keskeinen tapahtuma oli Sanomalan käynnistäminen 16.11. 1977, jolloin siellä painettiin 83.500 kappaletta Helsingin Sanomia. Koneen käynnistämisen suoritti kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Sven-Erik Järvinen useiden Vantaan kaupungin ja Sanoma Osakeyhtiön johtohenkilöiden läsnäollessa. Vuoden 1977 aikana Sanomalassa painettiin Helsingin Sanomia keskimäärin 78.000 kpl/vrk ja yhteensä 3.342.300 kpl.

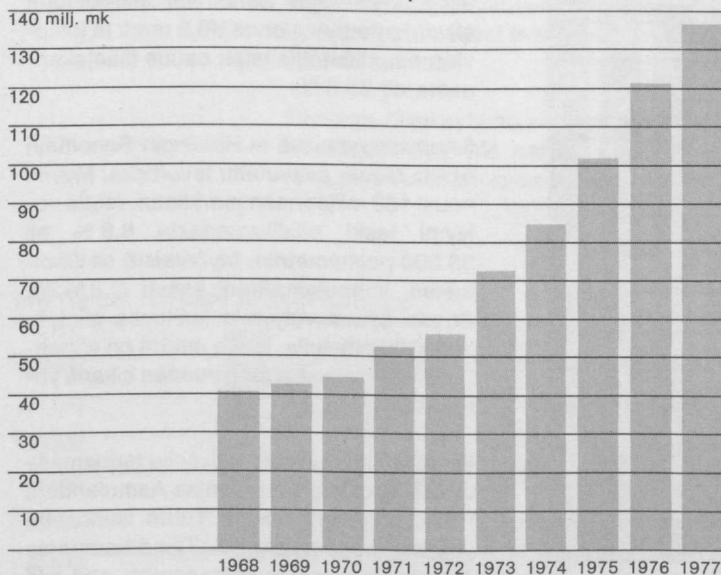
Elokuun 25 päivänä allekirjoitettiin Rockwell International Graphic Systems'in kanssa sopimus 15 painoyksikköä ja rullatähteä, 2 taittajaa ja 9 lisäväriyksikköä käsittelevästä painokoneiden lisätilauksesta. Toimintavuoden aikana tehtiin lisäksi muut II vaiheeseen liittyvät investointipäätökset levynvalmistuksen ja postituksen osalta.

Sanomalan lisäksi toiminnallisesti keskeinen tapahtuma oli ladonnan ja ilmoitusmyynnin kehittämisprojekti, jonka laitesopimus allekirjoitettiin 20. tammikuuta ja laitteet tulivat maahan marraskuussa. Vuoden loppuun mennessä saatiin myös merkittävä määrä ohjelmistoa testatuksi. Tämä systeemi mahdollistaa siirtymisen täydelliseen valoladontaan sekä ilmoitusten syötön ladontaan heti puhelinhuoneesta tapahtuvasta vastaanottovaiheesta.

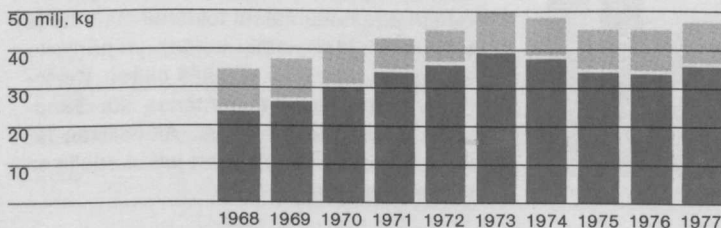
Merkittävää kehitystä tapahtui myös tilaajarekisteri-konttiprojektissa, jonka ohjelmisto saatiin valmiiksi Helsingin jakelun osalta. Itse konttijakelua kokeiltiin toimintavuoden aikana. Jakelun kehittämistä jatkettiin myös erilaisilla yhteisjakelukokeiluilla.

Molempien sanomalehtien toimituksia palvelevien yhteisosastojen — oikaisuluvun, tietoliikennekeskuksen, toimitusarkiston ja toimituskamreerin toimiston — työskentely jatkui kertomusvuonna entiseen tapaan. Tietoliikennekeskuksen laitteistoa uusittiin.

Sanoma Osakeyhtiön maksamat palkat

Paperinkulutus Sanoma Osakeyhtiössä
■ = sanomalehtipainon osuus

Sanomalehtiryhmän henkilöstösuhteiden kehityksessä oli pääpaino uuteen tekniikkaan ja Sanomalaan siirtymiseen liittyvissä kysymyksissä.

Sanomalehtiryhmän kokonaispalkkasumma oli 94,3 mmk, jossa nousua edellisvuoteen oli 14,5 %.

Helsingin Sanomien keskeiset kotimaan uutisaiheet vuonna 1977 olivat taloudellinen lama, Kalevi Sorsan hallituksen muodostaminen Martti Miettusen vähemmistöhallituksen tilalle, kevään voimalalakko, hallituksen elvytysratkaisu, valmistautuminen presidentinvaaleihin sekä neuvostoliittolaisen koneen kaappaus Suomeen ja useat taloudellisiin väärinkäytöksiin liittyneet paljastukset.

Maailmanpoliittisesti tärkeitä tapahtumia olivat mm. presidentinvaihdokset Yhdysvalloissa ja Neuvostoliitossa, ETYK-seurantakokous Belgradissa sekä kansainväliseen terrorismiin liittyvät tapahtumat.

Urheilun keskeisiä tapahtumia olivat Suomessa järjestetyt taitoluistelun, keilailun ja lentopalloilun EM-kilpailut sekä yleisurhei-

lun Eurooppa-cup ja koripalloilun EM-ki-sojen toinen karsintasarja.

Lehden rakenteen merkittävin muutos oli marraskuussa aloitettu päivittäinen mielipidesivu.

Kertomusvuonna jatkui toimituksellisen aineiston siirtäminen valoladontaan. Vuoden lopussa oli ilmoitusten lisäksi n. 40 % toimituksellisesta aineistosta valoladonnassa.

Helsingin Sanomien urheilun tukitoiminta noudatti entistä käytäntöä. Vuoden tapahtumat olivat Jukolan viesti, Hopeasompahiihdot, Siniviittauinnit, optimistijollien SM-purjehdukset, nappulajalkapalloilun SM-turnaus sekä Kaivopuiston maraton. Näihin kilpailuihin osallistui n. 360 000 henkilöä.

Konferenssiyhteistyö Financial Timesin kanssa jatkui. Helsingin Sanomien kannalta tärkein tapahtuma oli Helsingissä järjestetty kolmas kansainvälinen paperi- ja massateollisuuden konferenssi.

Helsingin Sanomien vuonna 1977 julkaissama Helsingin vanhoja kortteleita esittelevä kirja Puhvelista Punatulkkuun sai hyvän vastaanoton, ja kaksi painosta myytiin nopeasti loppuun syksyn aikana.

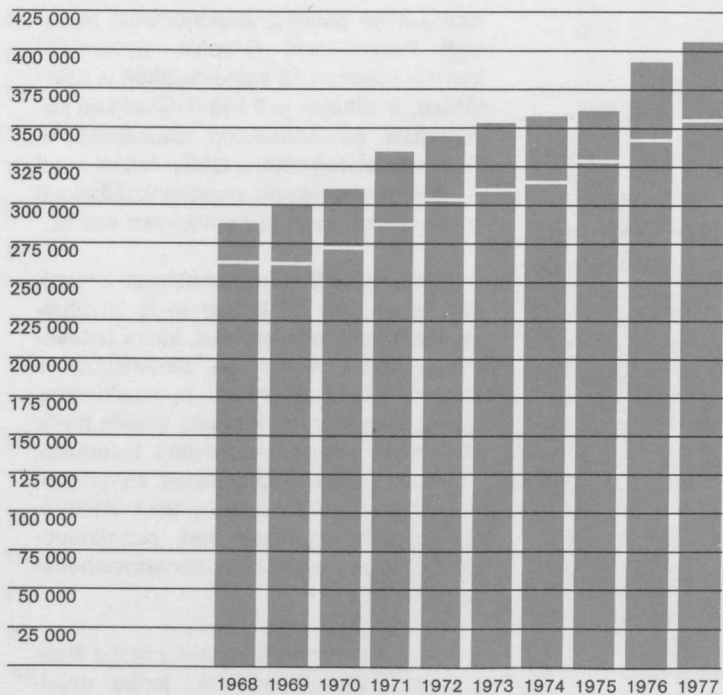
Helsingin Sanomien levikki oli vuonna 1977 357.000 kpl ja kasvu n. 10.000 kpl eli 2,9 %. Sunnuntailevikki nousi 405.000 kappaleeseen, ja kasvu oli 13.000 kpl eli 3,3 %. Helsingin Sanomien levikkituotot olivat kertomusvuonna 86,8 mmk ja jatkuvien ns. säästötilausten osuus tilaajakannasta oli 95,5 %.

Ilmoitusmyynnissä ei Helsingin Sanomien osalta täysin saavutettu tavoitteita. Myynti nousi 189 miljoonaan markkaan, mutta volyymi laski edellisvuodesta 6,8 % eli 33.200 palstametriin. Myönteistä oli ilmoitusten kappalemäärän kasvu 2,2 %:lla. Suurin osuus volyymin laskussa oli työpaikkailmoittelulla, jonka määrä on vähentynyt viimeisten kahden vuoden aikana yhteensä 70 %.

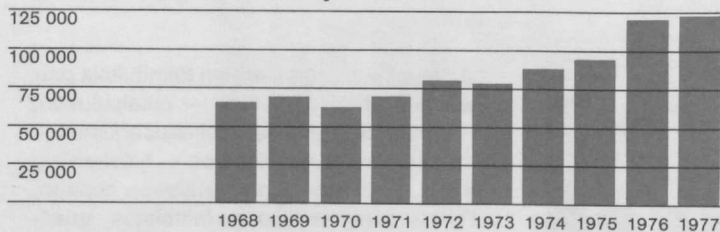
Ilmoitustilan myyntiä aktivoitiin tarjoamalla nk. karkikolmikkokampanjaa Aamulehden, Helsingin Sanomien ja Turun Sanomien yhteistä ilmoituspakettia. Tämä kampanja sai niin myönteisen vastaanoton, että sitä jatkettiin vuodelle 1978.

Ilta-Sanomien yleistavoitteena oli lehden aseman vakiinnuttaminen iltaapäivän tiedonvälittäjänä. Kotitoimituksessa parannettiin osastokohtaista toimintavastuuta ja työvuoroja järjestettiin lehden ympärivuorokautista toimintaa silmällä pitäen. Kertomusvuonna aloitti toimintansa Ilta-Sanomien Jyväskylän toimitus. Alueellisen levikkipohjan vahvistaminen jatkui edellisen vuoden tapaan.

Helsingin Sanomien keskimääräinen levikin kehitys sunnuntaisin – arkisin

Ilta-Sanomien levikin kehitys

Ilta-Sanomien levikki nousi 122.000 kappaleeseen; jossa kasvua oli 2.000 kpl eli 1,7 %. Levikin kasvun hidastuminen erityisesti toimintavuoden jälkipuoliskolla johtui lähinnä syyskuussa tehdystä irtonumeromyyntihinnan korotuksesta. Levikkituotot olivat 39,0 mmk.

Ilta-Sanomien ilmoituslaskutus vuonna 1977 oli 8,8 mmk. Ilmoitusvolyymi pieneni 3,3 % ja jäi 3466 palstametriin. Myös ilmoitusten kappalemäärässä tapahtui laskua 11,6 %. Tähän kehitykseen vaikutti taloudellisen yleistilanteen lisäksi ilmoitusten keskihinnan 30 %:n korotus, jolla Ilta-Sanomien kontaktihinta pyrittiin nostamaan muiden medioiden tasolle.

Aikakauslehdet

Vaikka yleistilanne yhtiön aikakauslehti- ja kirjaryhmän toimintakentässä oli vaikea, ryhmän päättavoitteet ylitettiin, sen päälehtien nouseva levikkikehitys jatkui, ja ryhmän kannattavuus parani. Kokonaismyynti 88,5 mmk oli 19,1 % edellisvuotista suurempi, ja käyttötulos nousi edellisestä vuodesta 46,6 %.

Kilpailu oli erityisen kireä aikakauslehti-markkinoilla, jossa kahden edellisen vuoden aikana tapahtuneen toimialarationalisoinnin vaikutuksesta eräät lehdet olivat siirtyneet entistä vahvemmille kustantajille. Nämä panostivat markkinointiin entistä voimakkaammin.

Sanoma Osakeyhtiön ohjelmassa oli viisi aikakauslehteä: Me naiset, Kodin Kuvalehti, Aku Ankka, Kansa Taisteli — miehet

kertovat sekä Suuren Käsityökerhon samanniminen jäsenlehti.

Lehtien levikkien kehitys edelliseen vuoteen verrattuna oli seuraavan asetelman mukainen. Luvut ovat koko vuoden keskimäärislevikkejä.

	1976	1977	+/-
MN	123.872	128.483	+ 4.611
KK	104.682	127.232	+ 22.640
AA	303.703	295.163	- 8.540
KT	43.886	46.093	+ 2.207
SK	106.753	106.572	- 181

Me naiset -lehden ja Kodin Kuvalehden levikkien nousut kuuluivat lehtikentän suurimpiin. Vuoden I puoliskolla Kodin Kuvalehti paransi levikkiään edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna yleisten aikakauslehtien ryhmässä eniten ja Me naiset toiseksi eniten. Vuoden jälkipuoliskolla levikit kehittyivät edelleen myönteisesti. Kodin Kuvalehti nousi vuoden II puoliskolla 20.824 kpl alkuvuoteen verraten ja Me naiset vastaavasti 9.186 kpl. Vuoden 1976 syksyllä suoritettu Me naiset lehden uudistus osoittautui siten onnistuneeksi kääntäen lehden levikin kehityksen suotuisaan suuntaan. Kodin Kuvalehden levikki kertomusvuoden II puoliskolla oli 137.734 kpl ja nousi nyt jo viidentenä perättäisenä tarkastuskautena. Molempien lehtien myönteiseen kehitykseen on vaikuttanut niiden sisällön kehittyminen ja siihen pohjautuva voimakas markkinointi.

Lehtien sivumäärissä ei tapahtunut oleellisia muutoksia. Ne olivat seuraavat: Me naiset 4.832, Kodin Kuvalehti 2.796, Aku Ankka 1.664, Kansa Taisteli 448 ja Suuri Käsityökerho 952.

Lehtien tilaus-, irtonumero- ja muu myynti (kansiot, erikoisnumerot) oli 51,9 mmk, joka on 26,8 % edellisvuotista suurempi. Tähän lukuun ei sisälly erikoisjulkaisujen ryhmään kuuluva Suuri Käsityökerho.

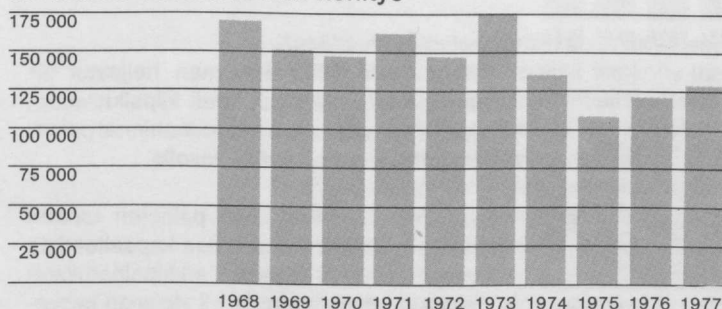
Päälehtien, Me naiset ja Kodin Kuvalehti, levikkien positiivinen kehitys vaikutti ilmoitusmyyntiä lisäävästi. Myytyjen ilmoitusviejien kokonaismäärä oli 1.108 sivua, jossa lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 290 sivua eli 24,6 %. Markkamääräinen myynti oli 7,8 mmk ja lisäys 55,9 %.

Kirjat

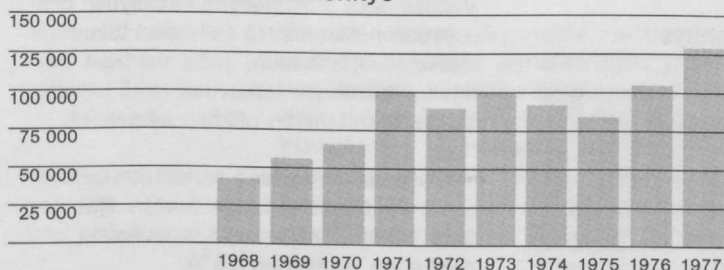
Taloudellinen lama näkyi kirjamarkkinoilla erityisen selvästi yksittäisten, postimyyntiä myytävien kirjojen kohdalla. Vuonna 1977 julkaistiin siksi vain kaksi uutta postimyyntiin tarkoitettua kirjaa, Minä Hessu ja Koko Perheen Askartelukirja.

Lasten Omassa Kirjakerhossa oli vuoden

Me naiset -lehden levikin kehitys

Kodin Kuvalehden levikinkehitys

aikana keskimäärin 30.000 jäsentä, eli 10.000 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden aikana aloitettiin edellisen vuoden lastenkirjojen kirjoituskilpailussa voittaneiden ja lunastettujen kirjojen julkaiseminen. Niinkään lisättiin lasten pientietokirjojen lukumäärää. Nämä toimenpiteet saivat myönteisen vastaanoton.

Sarjakuvakirjasten suurimpia ja suosituimpia olivat edelleen Aku Ankan taskukirjat, Asterix ja Tenavat. Myös edellisenä vuonna aloitetut uudet sarjat Harald Hirmuinen ja Umpah-pah menestyivät odotusten mukaisesti.

Vuoden aikana aloitettiin kotien uusi käyttökirjasarja Tietoset, jossa ensimmäisenä julkaistiin Joka Kodin Lääketieto.

Kaikkiaan julkaistiin 40 uutta kirjanimikettä ja 8 uusintapainosta. Kokonaisu-myynti oli 1,9 milj. kpl. Nimikkeissä oli laskua edellisestä vuodesta 6 ja myydyssä kappalemäärässä 276.000 kpl eli 12,4 %. Markkamääräinen myynti 16,5 mmk oli 7,6 % edellisvuotista pienempi. Tästä huolimatta

saavutettiin kirjamyynnille asetettu kannattavuustavoite.

Erikoisjulkaisut ja -tuotteet

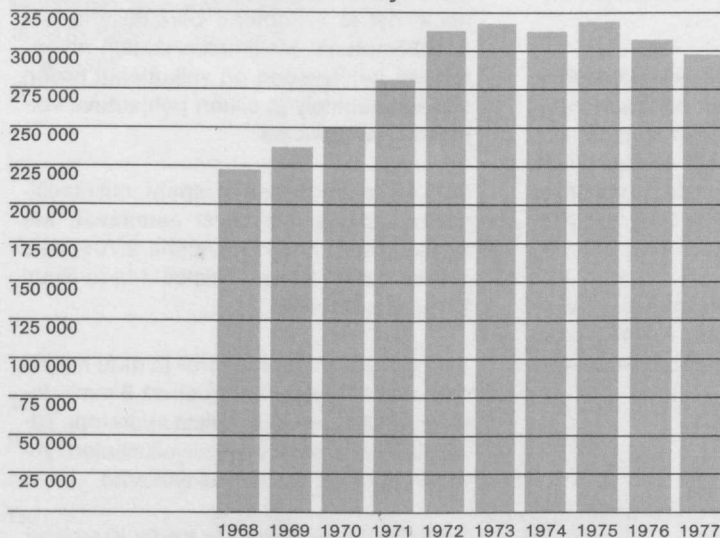
Erikoistuote- ja erikoisjulkaisumarkkinoilla oli erittäin vilkasta. Postimyynnin tavara-tarjonta lisääntyi voimakkaasti.

Ryhmän erikoistuote- ja erikoisjulkaisulinjaan kuuluivat päätuotteina entiset Suuri Käsityökerho ja Kodin Kuvalehden Keittotaitokerho sekä elokuussa markkinoidut uutuudet Kotikeittiön Parhaat -ruokakortti-sarja sekä lasten oppi- ja askartelukerho Onnimannin Oppileikit. Jälkimmäisistä ruokakorttisarjalla oli vuoden päättyessä 30.818 aktiivitilaajaa ja askartelukerhossa 10.789 jäsentä. Lisäksi tuotelinjaan kuuluivat lehtien ja kerhojen lukija- ja jäsenpalveluna toimiva tavaramyynti, postimyynnin tavaratuotteet sekä sarjakuvahahmojen ja eräiden muiden aiheiden käyttöoikeuksien myynti. Kaikkiaan oli erikoistuote- ja erikoisjulkaisulinjan ohjelmassa 166 tuoteyksikköä, edellisenä vuonna 137. Niiden myynti, 12,3 mmk, oli 17 % edellisvuotista suurempi.

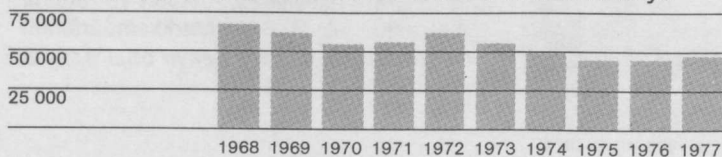
Eri tuotelinjojen osuudet aikakauslehti- ja kirjaryhmän kokonaisu-myynnistä olivat seuraavat:

lehtien tilaus-, irtonumero- ja muu myynti	58,7 %
ilmoitusmyynti	8,8 %
kirjamynti	18,6 %
erikoistuote- ja erikoisjulkaisumyynti	13,9 %

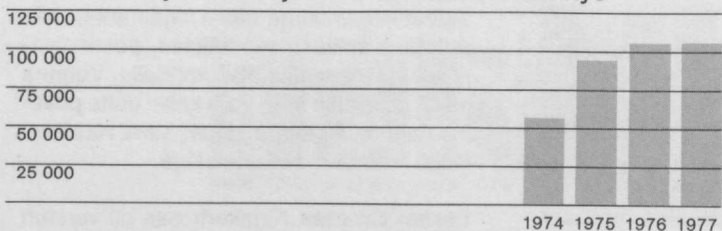
Aku Ankka -lehden levikin kehitys

Kansa taisteli - miehet kertovat -lehden levikin kehitys

Suuren Käsityökerhon jäsenlehden levikin kehitys

Graafinen tuotanto

Toiminnan kokonaiskuvaan heijastui alhainen kysyntä sekä kireä kilpailutilanne, jonka vaikutuksesta markkinahinnat pysyivät epätydyttävällä tasolla.

Useimpien kaupallisten painojen tapaan jäi Sanomapainossakin osa kapasiteetista myymättä, erityisesti arkkipainatuksen alueella, jossa tarjonta oli yleisesti kysyntää suurempi.

Vallitsevissa olosuhteissa keskityttiin työllisyyden hoitoon sekä sellaisten toimenpiteiden suunnitteluun, joilla voidaan varmistaa toiminnan jatkuvuus sekä kilpailukykyyn kehittäminen pitkällä aikavälillä.

Teollisessa myynnissä annettujen tarjousten arvo oli 96 mmk ja uusien tilausten arvo 14 mmk. Annetuista tarjouksista johti näin ollen tilaukseen 15 %.

Sanomapainon teollisen myynnin tuotot olivat 32 mmk, joka on sama luku kuin edellisenäkin vuonna. Myyntikatteen perusteella arvioiden töiden suhteellinen kannattavuus aleni lievästi. Kokonaistuetot olivat kuitenkin noin 10 % edellisvuotta suuremmat. Tähän vaikutti erityisesti omien lehtien volyymin kasvu.

Sanomapainon merkittävimmät asiakkaat oman yhtiön lisäksi olivat Valitut Palat, Anttila sekä A-lehdet.

Viennin arvo oli 0,7 mmk. Vientitöiden markkinointi tapahtui edelleen Finnprintin kautta.

Kustannuksista palkat nousivat prosentuaalisesti vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kokonaispalkkasumman kasvua hidasti henkilömäärän pieneneminen. Sosiaalikulustannusten suhteellinen osuus verrattuna maksettuihin peruspalkkoihin kasvoi sen sijaan lähes edellisvuosien tapaan. Nousu oli nyt 3 prosenttiyksikköä, 41 %:sta 44 %:iin. Tärkeimpien raaka-aineiden, paperin ja painoväriin, hinnankorotukset jäivät inflaatiokehitystä alhaisemmalle tasolle.

Epäedullisesta markkinatilanteesta huolimatta onnistuttiin tuotantomäärät säilyttämään keskimäärin edellisvuoden tasolla. 4-värikuvatuotannon määrä kasvoi 4 %, sen sijaan ladottujen merkkien määrässä tapahtui 21 %:n pieneneminen. Rotaatio-sylinterikierrosten määrä kasvoi 7 %, mutta arkkipuolen tuotanto aleni 5 %. Sitomo-osastoilla tuotannon kokonaisvolyymi säilyi entisellä tasolla.

Sanomapainon informaatiojärjestelmässä tapahtuneiden parannusten sekä markkinainformaation paremman keruun ja käsittelyn ansiosta voitiin kehittää markkinastrategioita. Myyntityöhön liittyi uusien tuotteiden ja palveluiden luominen, joka osoittautui menestykselliseksi jo vuoden 1977 aikana.

Kesäkuussa allekirjoitettiin amerikkalaisen Harris Corporationin kanssa sopimus uuden erikoisrotaation toimittamisesta Sanomapainoon. Uusi konelinja on varustettu monipuolisilla jatkokäsittelylaitteilla, jotka mahdollistavat valmiiden painotuotteiden valmistamisen suoraan paperirullasta lähtien. Tämä Sanomapainon viides rotaatio asennetaan Hiomontien painoon, ja suunniteltu tuotannon aloitusajankohta on syyskuussa 1978. Investoinnin arvo on yli 8 mmk.

Vuoden aikana järjestettiin luottamusmiesorganisaatiolle perusteellinen yritysdemokratiaa käsittelevä koulutus, jonka jälkeen valmisteltiin yhteistyönä puitteet YD-kokeilun käynnistämiseksi Sanomapainossa. Vuosina 1978—79 suoritettavaa kokeilua ohjaavan sopimuksen allekirjoitustilaisuus pidettiin joulukuun 27. päivänä.

Ammattikoulu

Sanoma Osakeyhtiön Ammattikoulun toiminta jatkui vuonna 1977 kolmella koulutuksen pääsektorilla: graafinen koulu, toimittajakoulu ja toimihenkilökoulu.

Toimihenkilökoulun sektoriin kuuluivat toimihenkilökoulutuksen lisäksi esimieskoulutus sekä yleiskurssit. Luonteeltaan koulutustoiminta oli jatko- ja täydennyskoulutusta sekä yhtiön eri projektien edellyttämää uudelleen koulutusta. Varsinaista peruskoulutusta annettiin ainoastaan toimittajakoulussa.

Graafinen koulu toteutti toimintavuonna 1977 yhteensä 45 koulutustilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 535 henkilöä.

Toimittajakoulun 8. peruskurssilla aloitti opiskelunsa 24 henkilöä toukokuussa 1977. Toimituksellisen alan jatkokoulutustilaisuuksia järjestettiin yhteensä 22, ja niihin osallistui yhteensä 478 henkilöä.

Toimihenkilökoulussa oli yhteensä 34 toimihenkilöiden koulutustilaisuutta, joiden yhteenlaskettu osallistujamäärä oli 485. Esimieskoulutusta annettiin yhteensä 23 tilaisuudessa, joihin osallistui yhteensä 337 henkilöä. Yleisten kurssien lukumäärä oli 55 ja niiden osallistujamäärä yhteensä 666. Toimihenkilökoulun koulutustilaisuuksien yhteismäärä oli toimintavuonna 112 ja näiden osallistujamäärä yhteensä 1488 henkilöä.

Ammattikoulun järjestämien koulutustilaisuuksien lukumäärä toimintavuonna 1977 oli yhteensä 180 ja osallistujamäärä yhteensä 2525.

Toimintavuoden aikana oli Ammattikoulun rehtorina Maija-Liisa Vuorenmaa-Myllyaho, vararehtorina Antero Okkonen ja graafisen koulutuksen koulutuspäällikkönä Matti Launonen.

Koulutuksen sisältösuunnittelusta huolehti kolme koulutustoimikuntaa: graafisen alan, toimittajien sekä toimihenkilöiden koulutustoimikunta ja niiden asettamat lukuisat työryhmät.

Unionin organisaationmuutoksen yhteydessä Euroopan kuvatoimistojen yhteenliittymän johtajaksi.

Toimintavuoden päättyessä henkilökunnan lukumäärä oli 52.

Lehtikuva Oy

Vaikka vuoden 1977 aikana ei ollut olympiakisojen veroisia suuria kuvauskohteita, muodostui taloudellinen tulos positiiviseksi. Tämä johtui paljolti siitä, että yhtiö pystyi tyydyttämään kaikilla toiminnan alueilla lisääntyneen värikuvien kysynnän. Tämä teki mahdolliseksi oman vakinaisen värifilmiin kehitystoiminnan aloittamisen. Se käynnistettiin aluksi käsityönä ja saatiin täyteen laajuuteensa vuoden jälkipuoliskolla hankitun värikehityskoneen aloitettua tuotantonsa. Lisäksi tuotanto-ohjelmaan otettiin Cibachrome-värikuvat.

Egyptin presidentin Sadatin Israelin vierailun kuvaukset hoidettiin Lehtikuva Oy:n toimesta myös useille eurooppalaisille kuvatoimistoille. Muita tärkeitä ulkomaisia kuvauskohteita olivat mm. Bukarestin maanjäristys ja ETYK seurantakokoukset Belgradissa.

Helsinki-Vantaan lentoasemalla päättynyt lentokonekaappaus, taitoluistelun EM Helsingissä ja yleisurheilun Eurooppa Cupin finaalit olivat kansainvälisen tason uutiskuvauksen päätaphtumia kotimaassa.

Kaupallisen osaston työskentelyalue ja asiakaspiiri laajenivat. Teollisuuslaitosten ja niiden tuotteiden kuvaukset otettiin ohjelmaan. Mittava työ oli Suklaatehdas Helakselle tehty keräilyserie. Kuvaukset myyntiluetteloihin olivat myös uutta kuluneena toimintavuotena.

Studion muutto ratkaisevasti parempiin tiloihin tapahtui 15. 11. 1977. Uudenmaankatu 33:n uudessa toimintapisteessä saatiin käyttöön lähes kolminkertainen pinta-ala entiseen verrattuna.

Uutuuksia olivat suurentuneen työskentelytilan lisäksi kuvauskeittiö, monimuotoiset kuvaustaustaratkaisut ja lisätty tekninen kalusto, joilla parannettiin koko toimivuutta.

Lehtikuva Oy:n hallituksen puheenjohtajana toimi Väinö J. Nurmimaa ja varapuheenjohtajana Teo Mertanen. 28. 4. 1977 nimitettiin toimitusjohtajaksi 1. 5. 1977 alkaen Patricia Seppälä.

Toimitusjohtaja Patricia Seppälä valittiin syyskuussa 1977 European Pressphoto

Finnvisuals Oy

Videoalan kehitykselle vuonna 1977 antoivat leimansa videon käytön lisääntyminen edelleen yritysten ja yhteisöjen viestinnässä myös Suomessa sekä kuluttajille tarkoitettujen videokasettilaitteiden voimakas esiinmarssi USA:ssa.

Kuvakasetit ovat voittamassa alaa kuvalevyiltä, joiden markkinoille tulon siirtymiseen puolestaan vaikuttaa kasettitekniikan nopea kehitys.

Sanoma Osakeyhtiön hankittua 1. 1. 1977 lähtien Finnvisuals Oy:n koko osakekannan on sen toimintaa voimakkaasti kehitetty.

Videoalan kehityksen seurannan keskittämiseksi Finnvisuals Oy:ön luotiin suunnitelma toimintavuoden aikana.

Toimintavuonna laajennettiin edelleen koulutusohjelmien tarjontaa. Suomeksi käännettiin yhdeksän koulutusohjelmaa, ja syksyllä valmistui ensimmäinen painettu koulutusohjelmanuettelo, jossa on 35 nimeä.

Koulutusohjelmia sekä elokuvina että kuvakasetteina vuokrattiin kertomusvuonna 233 kertaa ja myytiin 35 kpl.

Yhtiön hallituksen puheenjohtajana toimi 18. 11. 1977 alkaen Aatos Erkko ja varapuheenjohtajana Väinö J. Nurmimaa. Toimitusjohtajana oli edelleen Ilkka A. Pulkkinen.

Henkilökunnan lukumäärä toimintavuoden päättyessä oli 4.

	1977	1976
Myyntituotot	454.825.378,30	388.383.198,78
Myynnin oikaisuerät		
Alennukset	16.607.322,97	
Luottotappiot	1.677.606,56	
Välilliset verot	4.295.871,00	
Provisiot ja mainostoimistopalkkiot	44.603.540,74	
Muut oikaisuerät	31.544.130,57	
	98.728.471,84	
Liikevaihto	356.096.906,46	310.978.251,57
Muuttuvat kulut		
Aineet ja tarvikkeet	77.434.288,45	
Palkat ja palkkiot	105.184.600,04	
Muut muuttuvat kulut	30.022.722,33	
— varaston muutos	— 4.253.355,22	
	208.388.255,60	
Myyntikate	147.708.650,86	107.425.552,03
Kiinteät kulut		
Palkat ja palkkiot	38.887.128,52	
Vuokrat	6.149.737,86	
Muut kiinteät kulut	43.405.549,90	
	88.442.416,28	
Käyttökate	59.266.234,58	28.468.763,91
Poistot		
Rakennuksista ja rakennelmista	29.896.772,85	
Koneista ja kalustosta	24.156.689,86	
Muista pitkävaikutteisista menoista	137.584,79	
	54.191.047,50	
Liikevoitto	5.075.187,08	11.338.297,34
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	7.473.772,94	
Osinkotuotot	189.610,50	
Muut tuotot	1.527.497,02	
Muut kulut	— 67.972,93	
	9.122.907,53	
	14.198.094,61	20.622.136,78
Korkokulut	— 10.022.526,08	
Välittömät verot	5.912.244,46	
— voittovaroista	3.811.676,22	
	— 2.100.568,24	
Tilikauden voitto	mk 2.075.000,29	mk 5.794.393,34

Vastaavaa	1977	1976
Rahoitusomaisuus		
Rahat ja pankkisaamiset	12.964.534,13	
Myyntisaamiset	105.187.215,86	
Lainasaamiset	18.485.011,38	
Ennakkomaksut	123.313,88	
Siirtosaamiset	4.363.140,25	
Muut rahoitusvarat	1.737.084,92	142.860.300,42 163.424.375,77
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	20.971.445,80	
Valmiit tavarat ja puolivalmisteet	4.900.449,19	25.871.894,99 21.618.539,77
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot		
Maa-alueet	20.274.558,30	
lisäys	1.645.976,93	21.920.535,23
Rakennukset ja rakennelmat	28.477.512,94	
lisäys	29.983.133,86	
— investointirahastosta	7.147.455,40	
	51.313.191,40	
poisto	29.896.772,85	21.416.418,55
Koneet ja kalusto	14.551.445,27	
lisäys	70.162.390,11	
vähennys	191.415,36	
— investointirahastosta	255.544,60	
	84.266.875,42	
poisto	24.156.689,86	
	60.110.185,56	
ennakkomaksut	27.392.758,30	87.502.943,86
Osakkeet ja osuudet	15.102.681,06	
lisäys	956.788,15	
vähennys	726,00	16.058.743,21
Muut pitkävaikutteiset menot	769.948,95	
poisto	137.584,79	632.364,16 147.531.005,01 119.807.839,43
		<u>mk 316.263.200,42 304.850.754,97</u>

Liitetiedot 31.12.1977

1. Oman pääoman muutokset

Vararahastot

Arvonkorotusrahasto 1.1.1977

8.500.000,00

Vapaat vararahastot 1.1.1977

13.867.447,81

Siirretty voittovaroista

+ 4.000.000,00

17.867.447,81

31.12.1977

26.367.447,81

Lahjoitusvaraus

1.1.1977

21.668,00

Siirretty voittovaroista

+ 25.000,00

Annettu lahjoituksia

- 22.600,00

31.12.1977

24.068,00

Vastattavaa

1977

1976

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Ostovelat

31.959.128,59

Ennakkomaksut

77.277.382,04

Siirtovelat

31.877.968,75

Muut lyhytaikaiset velat

5.793.210,23

146.907.689,61 140.632.566,21

Pitkäaikainen

Eläkelainat

92.975.365,86

Muut lainat

34.003.868,85

126.979.234,71 111.685.530,33

Varaukset

Investointivaraukset

4.029.000,00

Muut varaukset

2.780.000,00

6.809.000,00 14.212.000,00

Oma pääoma

Osakepääoma

7.100.760,00

Vararahastot

26.367.447,81

Lahjoitusvaraus

24.068,00

Tilikauden voitto

2.075.000,29

35.567.276,10

38.320.658,43mk 316.263.200,42 304.850.754,97**Voittovarot**

1. 1. 1977

8.830.782,62

Käytetty osingonjakoon

- 994.106,40

Siirretty vararahastoon

- 4.000.000,00

Siirretty lahjoitusvaraukseen

- 25.000,00

Käytetty verojen maksuun

- 3.811.676,22

31. 12. 1977

—

2. Eläkesäätiön vastuuvajaus

8.501.262,54

3. Velan vakuudeksi annetut arvopaperit

12.942.976,01

Velan vakuudeksi annetut kiinnevelkakirjat

52.000.000,00

Takaukset

736.232,00

4. Ulkomaiset pitkäaikaiset velat mk 34.003.868,85 syntymispäivän kurssissa

Sanoma Osakeyhtiön yhtiökokouksen 5. 4. 1977 valitsemina tilintarkastajina olemme tarkastaneet yhtiön tilikauden 1977 hallinnon ja tilit ja annamme tehtävän suoritettuumme seuraavan lausunnon.

Allekirjoittanut Autio on tilikauden aikana suorittamissaan tarkastuksissa todennut, että yhtiön kirjanpito on asianmukaisesti hoidettu ja että rahavarojen hoito on ollut huolellista.

Tilinpäätös, joka osoittaa tilikaudelta voittoa 2.075.000,29 markkaa, on oikein tileistä johdettu ja oikein perustein tehty. Edellisten vuosien voittovarot on yhtiökokouksen tekemän päätöksen nojalla käytetty verojen katteeksi. Sanomalan rakennusten hankintamenosta on tehty poistoja myös veronhuojennuslain perusteella.

Tase-eriä varmentavat asianmukaiset tase-erittelyt. Pankkitilit täsmäävät tilinpäätöspäivänä rahalaitosten tiliotteiden kanssa. Arvopaperit ovat tallessa ja vakuutukset ovat hoidetut.

Olemme lukeneet yhtiökokouksen ja hallituksen pöytäkirjat sekä toimintakertomuksen. Lisäksi olemme saaneet yhtiön toimintaa valaisevia selvityksiä. Käsityksemme mukaan yhtiön taloutta on hoidettu huolella ja menestyksellisesti.

Ehdotamme yhtiökokoukselle, että tilinpäätös vahvistetaan ja että tilivelvollisille myönnetään vastuuvapaus.

Puollamme hallituksen ehdotusta voittovarojen käyttämisestä.

Helsingissä, 17. päivänä maaliskuuta 1978

Aimo Autio
KHT

Ritva Harli

Antti Helenius
KHT

Urpo Siirala

Yhtiön hallitukseen ovat kuuluneet 5. 4. 1977 pidetyn yhtiökokouksen valitsemina

Aatos Erkko, puheenjohtajana
Teo Mertanen, varapuheenjohtajana
Aarne F. Castrén
Risto Kavanne
Väinö J. Nurmimaa
Patricia Seppälä

Erovuorossa ovat puheenjohtaja Aatos Erkko ja jäsen Väinö J. Nurmimaa.

Tilintarkastajina ovat olleet rouva Ritva Harli ja kauppat.lis. Aimo Autio KHT ja varalla professori Urpo Siirala ja kauppat.maisteri Antti Helenius KHT.

Ehdotus voittovarojen käytöstä

Tilikauden voitto on 2.075.000,29 mk. Edellisen vuoden voittovarot on 5. 4. 1977 pidetyn yhtiökokouksen valtuutuksen nojalla käytetty verojen maksuun, joten yhtiökokouksen käytävissä on em. 2.075.000,29 mk.

Hallitus ehdottaa, että em. varoista	2.075.000,29 mk
— jaetaan osinkona 4,20 mk osaketta kohden eli	994.106,40 mk
— siirretään lahjoitusvaraukseen	25.000,00 mk
— ja jäännös	1.055.893,89 mk

jätetään voitto- ja tappiutilille, ja että hallitus oikeutetaan käyttämään näitä varoja verojen maksuun vuoden 1978 aikana.

Mikäli yhtiökokous hyväksyy edellä olevan ehdotuksen, tulevat yhtiön omat varat olemaan seuraavat

Osakepääoma	7.100.760,00 mk
Vararahastot	26.367.447,81 mk
Lahjoitusvaraus	49.068,00 mk
Käyttämättömät voittovarot	1.055.893,89 mk

Investointivarauksen määrä on 4.029.000,00 mk ja luottotappiovaraus 2.780.000,00 mk.

Helsinki 14. 3. 1978

Aatos Erkko

Teo Mertanen

Aarne F. Castrén

Väinö J. Nurmimaa

Risto Kavanne

Patricia Seppälä

	1977	1976
Maksetut palkat	135.691.940,41	120.517.728,76
Em. summiin sisältyvät sairaus- ja äitiyslomapalkat	3.312.678,75	3.063.214,83
Vuosilomapalkat	17.650.074,29	15.331.009,79
	20.962.753,04	18.394.224,62
Työnantajan sosiaaliturvamaksut	12.196.606,97	11.183.561,80
TEL- ja LEL-vakuutusmaksut	13.019.312,30	11.564.362,02
Tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksut	1.816.671,61	1.232.293,36
Henkilökunnan kuljetus	287.089,33	334.548,78
Työvaatteet	142.394,69	111.018,08
Muut	1.314.808,45	1.455.421,40
	28.776.883,35	25.881.205,44
Palkat	114.729.187,37	102.123.504,14
Sosiaalikulut	49.739.636,39	44.275.430,06
	164.468.823,76	146.398.934,20

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Käynnit poliklinikoilla	10.073	10.220	9.642	9.085	9.637	9.536	8.323
Korkeavuorenkatu	5.552	5.198	4.522	4.909	4.800	4.897	4.881
Hiomontie	4.904	4.569	3.692	3.444	2.817	2.401	2.092
Strömbergintie	20.529	19.987	17.856	17.438	17.254	16.834	15.296
Verenluovuttajia	381	354	307	281	298	322	332
Pienoisröntgenkuvauksia	1.880	1.764	1.747	1.758	—	1.482	—
Käyntejä lääkärin vastaanotolla	4.139	4.217	4.651	3.974	5.029	4.908	4.806

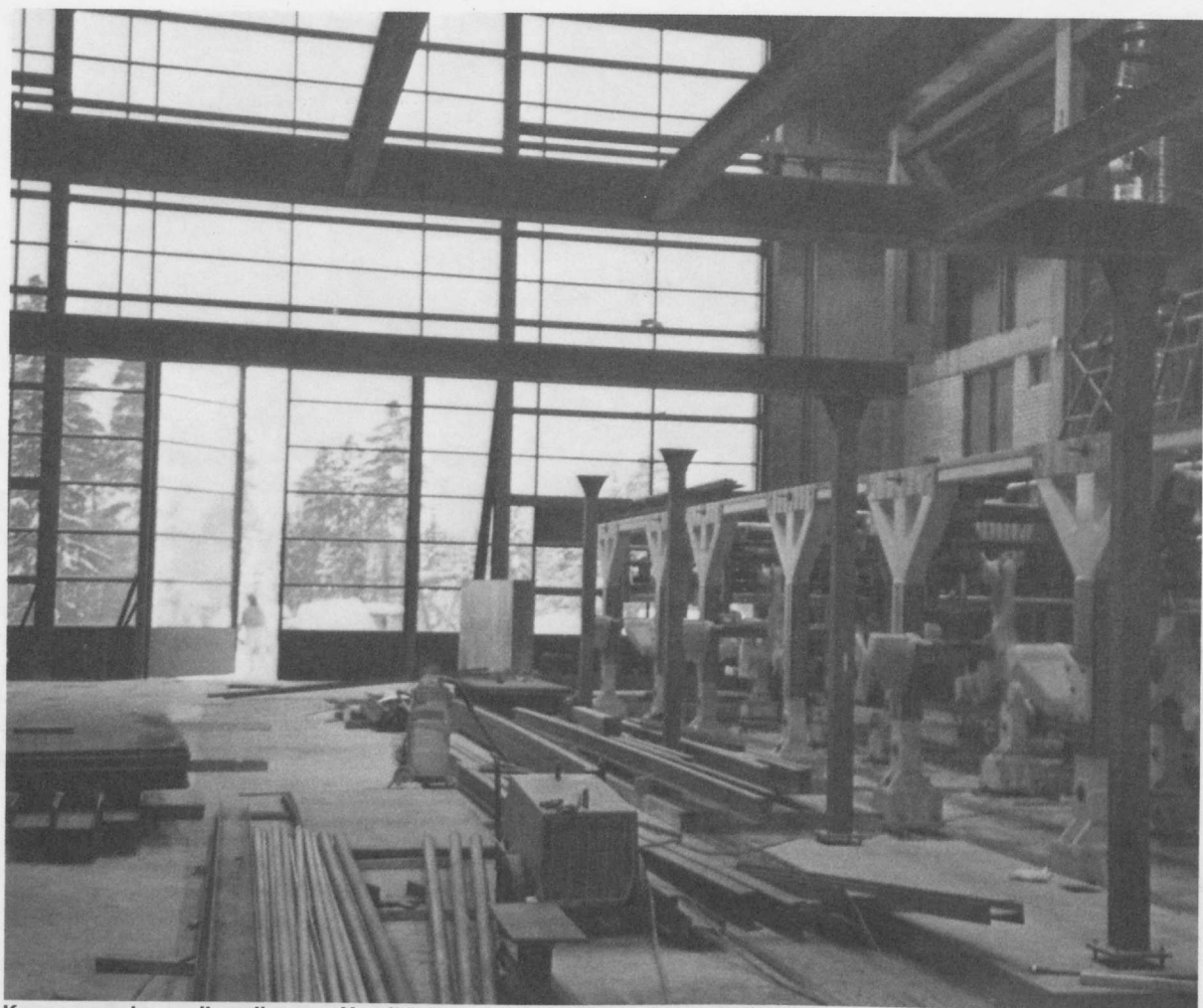
Lehtien levikit

	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
HS	274.600	289.704	305.016	311.438	318.953	327.275	346.910	356.945
HS-sunn.	315.500	334.173	349.392	355.116	359.130	365.809	391.971	405.185
IS	63.165	70.481	83.085	79.983	89.778	98.045	120.080	122.024
MN	151.619	166.725	150.289	182.619	142.015	110.618	123.872	128.483
AA	250.668	279.754	309.155	315.877	313.139	317.571	303.703	295.163
KK	69.472	101.915	90.639	100.475	91.611	86.448	104.682	127.232
KT	53.696	55.413	60.533	55.867	50.944	47.846	43.886	46.093
SK	—	—	—	—	56.752	97.307	106.753	106.572

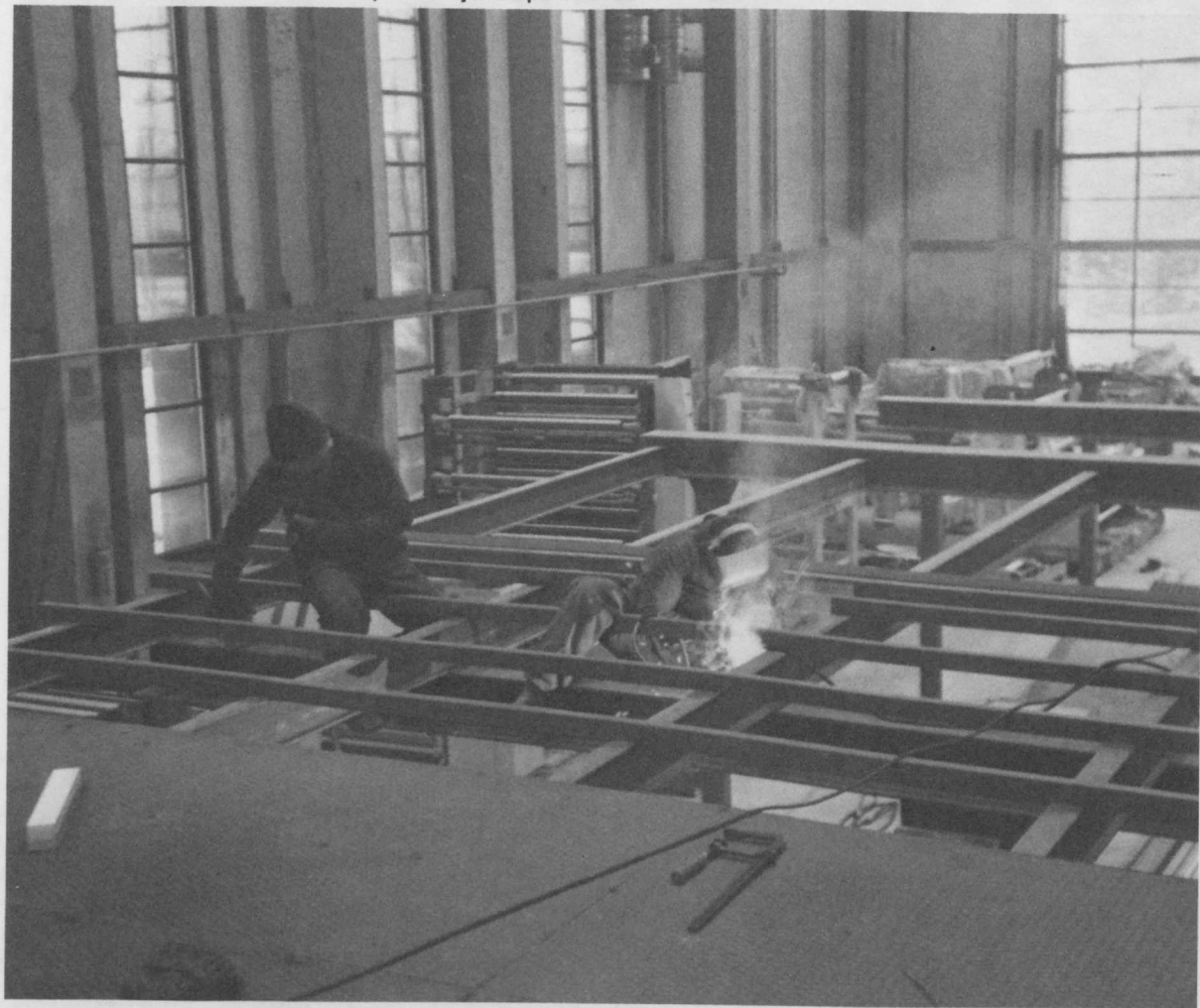
Luvut ovat ao. vuoden aikana suoritetun virallisen levikintarkastuksen keskiarvoja.

Yleiskuva Sanomalasta taustalla Vantaan Martinlaakso

Koneasennuksen alkuvaiheessa Y-palkit linjattiin paikoilleen

Hoitotasoja rakennetaan painohallissa

Yleisnäkymä rullatasosta rakennusvaiheessa

Vantaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Sven-Erik Järvinen käynnistää painokoneen marraskuun 15. ja 16. päivän välisenä yönä. Kuvassa etualalla myös Hannu Kilttilä ja Aatos Erkko.

Painokoneen käynnistämistilaisuus. Kuvassa Vantaan kaupungin ja Sanoma Osaakeyhtiön edustajia.

Yleisnäkymä painohallista

Telset-projekti

Marraskuussa 1977 allekirjoittivat Oy Nokia Ab, Helsingin Puhelinyhdistys ja Sanoma Osakeyhtiö yhteistyösopimuksen, joka tähtää uuden sähköisen viestimen kehittämiseen ja kokeiluun. Jo saman vuoden maaliskuussa esiteltiin tiedotusvälineille tämän viestintäkanavan — Telsetin — prototyyppi. Vallankin radio ja televisio ottivat sukulaisensa kiinnostuneesti vastaan.

telset

Telset-projektin tavoitteena on, että kesäkuussa 1978 voitaisiin aloittaa yhden pientietokoneen ja noin 30:n tv-vastaanotinta muistuttavan Telset-laitteen tai lisälaitteen varustetun tv-vastaanottimen muodostaman systeemin tekninen ja markkinakokeilu. Keskuskonetta lukuunottamatta laitteet on valmistettu Suomessa samoin kuin tietokoneohjelmisto. Kokeilu päättyy vuoden 1979 keväällä.

Teknisesti Telset-systeemin muodostaa joukko eri paikoissa olevia pientietokoneita, joiden levymuistille on talletettu tekstiä ja kaaviotietoa. Tilaaaja voi saada tämän

tiedon katsottavakseen soittamalla erityiseen Telset-numeroon ja samanaikaisesti kytkeällä verkkoon lisälaitteella varustetun televisionsa tai Telset-vastaanottimensa. Ensin kuvaruudulle ilmestyy tietohakemisto, josta tilaaja voi näppäimiä painamalla saada haluamansa tiedot esiin.

Tulevaisuudessa voi siis hitsaaja Uki Kunttonen Myllypurosta soittaa lauantai-iltana Telset-numeroon ja katsella televisiostaan oikean veikkausrivin tai vaikkapa V5:sen. Jos häntä kiinnostaa, voi hän samalla myös vilkaista, mikä elokuva menee paikallisessa elokuvateatterissa tai lähimmälän erikoistarjoukset. Puhelumaksun lisäksi hän joutuu maksamaan pienen lisämaksun jokaisesta katselemastaan tekstisivusta.

Vastaavasti voi talousjohtaja Matti Meikäläinen 1980-luvulla soittaa perjantai-ilta-päivällä Telset-numeroon ja saada työpöydällään olevalle pienelle televisioruudulle viimeiset finanssiuutiset Lontoosta tai Frankfurtista ja tämän jälkeen tarkistaa, tapahtuiko Helsingin pörssissä mitään erikoista aamupäivällä pörssikurssien suhteen.

Teknisesti Telset-järjestelmä on standardoitu Englannin postilaitoksen kehittämän Viewdata-järjestelmän kanssa. Englannin kokeilu alkaa myös ensi kesäkuussa Lontoossa ja Birminghamissa ja on luonnollisesti huomattavasti suurempi kuin Telset-projekti. Ruotsissa ja Saksan liittotasavallassa pilot-kokeilut alkavat noin puoli vuotta myöhemmin kuin Helsingissä.

Telset-järjestelmä on yhteensopiva niiden tv-signaalin avulla lähetettävien tv-tekstijärjestelmien, Ceefax ja Oracle, kanssa, joita parhaillaan kokeillaan useissa maissa. Onkin odotettavissa, että teksti-tv jakautuu selvästi kahteen osaan.

Laajimmalle tulee leviämään yllämainittu vähän tietoa sisältävä, mutta melkein ilmainen televisioaseman lähettämä teksti-tieto. Sen sijaan Viewdata-Telset -tyypit puhelinverkkoa käyttävät viestimet keskittyvät kotiviestinnän lisäksi erikoisryhmiin ja yrityksiin, jotka katsovat edulliseksi ostaa ajankohtaista tietoa tietopankeista.

Sanoma Osakeyhtiössä käynnistettiin vuoden 1977 alussa yritysdemokratiakokeilun valmistelu Sanomapainon osalta. Tehtävän suorittamista varten asetettiin Sanomapainon kaikkia henkilöstöryhmiä ja yritysjohtoa edustava YD-toimikunta, joka kokeiluun liittyvän koulutusvaiheen suunnittelun ja toteuttamisen ohella laati ehdotuksen sopimukseksi Sanomapainossa suoritettavasta määräaikaisesta yhteistyökokeilusta.

Sanoma Osakeyhtiön hallitus hyväksyi sopimuksen 12. 12. 1977. Hyväksymispäätöksen yhteydessä hallitus lausui toivomuksen, että sopimuksesta tulee kokeilujan jälkeen pysyvä ja että sen pohjalta yritysdemokratiaa voidaan laajentaa yhtiön muihin osiin ja henkilöstöryhmiin.

"Sopimus henkilöstön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi ja kilpailukyyn parantamiseksi Sanomapainossa" allekirjoitettiin 27. 12. 1977. Sopimuksen osapuolina ovat Sanomapainon työntekijät, tekniset toimihenkilöt, teollisuustoimihenkilöt ja yritysjohto.

Sopimuksen tarkoittama kokeilu suoritetaan kaksivuotiskautena 1978—1979 ja toiminta sopeutetaan lainsäädännön ja työmarkkinajärjestöjen välisen sopimustoiminnan sekä Sanoma Osakeyhtiön osallistumisjärjestelmien suhteen kokeilukauden aikana tapahtuvan kehityksen edellyttämiin puitteisiin.

Yhteistyökokeilun tavoitteena on kehittää henkilöstön osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia ja niiden kautta paranevien työolosuhteiden ja työmotivaation avulla lisätä Sanomapainon kilpailukykyä.

Sopimusta laadittaessa ovat toiminnalliset tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat olleet etusijalla. Siten yhteistyön organisaatio perustuu sekä linjaorganisaatioon että työpaikalla jo toimiviin neuvottelu- ja osallistumisjärjestelmiin eli luottamusmies- ja työsuojeluorganisaatioiden pohjalle. Varsinaisena yhteistyöelimenä toimii yhteistyökomitea, jossa työntekijöillä on neljä edustajaa, teknisillä toimihenkilöillä yksi, teollisuustoimihenkilöillä samoin yksi ja yritysjohdolla kolme edustajaa.

Graafisen alan työmarkkinajärjestöjen vuoden 1977 elokuussa solmimassa yhteistoimintaa koskevassa suosituksessa mainittujen yleisten yhteistoiminta- ja neuvonpitoasioiden ohella yhteistyökomitean toiminta-alueeseen kuuluvat yritysjohton antamat tuotannollisia ja taloudellisia teki- jöitä koskevat selvitykset sekä muuhun sisäiseen tiedonvälitykseen liittyvät kysymykset. Samoin yhteistyökomitea seuraa työterveyshuollon ja työsuojelun toteuttamista.

Muista yritysdemokratiamalleista poiketen yhteistyökomitea laatii Sanomapainon henkilöstösuunnitelman ja valvoo sen toteuttamista. Henkilöstösuunnitelman tarkoituksena on toisaalta toiminnan edellyttämien henkilöstövoimavarojen ennakoiminen ja turvaaminen sekä laadullisesti että määrällisesti ja toisaalta pyrkiä estämään tehtävä- ja ammattirakenteessa tapahtuvan muutosprosessin yksilötasolla aiheuttamia sopeutumisvaikeuksia Sanoma Osakeyhtiön henkilöstöpolitiikkaa koskevien periaatteiden ja päätösten edellyttämissä puitteissa.

Sopimuksen erikoispiirteenä on myös, että yhteistyökomitea voi käsitellä Sanomapainon toiminnan suunnitteluun kuuluvia asioita.

Sopimukset ja luottamushenkilöt 31.12.1977

Graafisen Teollisuuden Työntajaliiton ja Suomen Kirjatyöntekijäin Liiton välinen työehtosopimus — voimassa 28.2.1979 asti.

Graafisen Teollisuuden Työntajaliiton ja Suomen Sanomalehtimiesten Liiton välinen työehtosopimus — voimassa 31.3.1980 asti.

Graafisen Teollisuuden Työntajaliiton ja Suomen Teollisuustoimihenkilöiden Liiton välinen työehtosopimus — voimassa 28.2.1979 asti.

Suomen Työntajain Keskusliiton ja Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliiton välinen runkosopimus — voimassa 28.2.1979 asti. Runkosopimukseen liittyvä Graafisen Teollisuuden Työntajaliiton sekä Suomen Faktoriliiton ja Teknisten liiton välinen työehto- ja palkkasopimus — voimassa 31.3.1978 asti.

Graafisen Teollisuuden Työntajaliiton ja Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliiton välinen työehtosopimus — voimassa 28.2.1979 asti.

Graafisen Teollisuuden Työntajaliiton ja Liiketyöntekijäin Liiton välinen työehtosopimus, jossa 31.3.1977 päivätyn pöytäkirjan mukaan sopimusosapuoleksi tuli Liiketyöntekijäin Liiton tilalle Suomen Kirjatyöntekijäin Liitto — voimassa 28.2.1979 asti.

Majoitus- ja ravitsemisliikkeiden työntekijöitä koskeva työehtosopimus — voimassa 29.2.1980 asti.

Kiinteistöalan talonmiehen työtä ja siivousta koskeva työehtosopimus — voimassa 28.2.1979 asti.

Luottamushenkilöt

Kirjatyöntekijät

Pääluottamus mies

Teuvo Hörkkö

Sanomalehtipaino

Varapääluottamus mies

11.2.1977 alkaen

Latomo

24.1.1977 alkaen

Stereotypia

Kuvalaatta

Rotaatio, päivävuoro

Rotaatio, yövuoro

Postitus, päivävuoro

Postitus, yövuoro

Kunnossapito

Lauri Korhonen

Pentti Käyhkö

Lauri Korhonen

Pentti Käyhkö

Heikki Hartikainen

Matti Sirén

Voitto Salo

Unto Lauronen

Anni Torkkeli

Aune Karmaluoto

Pauli Vaahtera

Sanomapaino

Varapääluottamus mies

Mauri Auvinen

Hiomontie

Foto-lito

Latomo

Paino

Sitomo

Postitus

Jorma Tuuli

Tauno Holappa

Tapani Helin

Pekka Arjosaari

Saima Helli

Strömbergintie

Lomakepaino

Paino

Sitomo

Mauri Auvinen

Pertti Liinkangas

Seija Palonen

Valimontie

Kunnossapito

Erkki Nevalampi

Toimitukselliset työntekijät

Pääluottamus mies

Varapääluottamus mies

Helsingin Sanomat

Helsingin Sanomat,

aluetoimitukset

Ilta-Sanomat

Aikakauslehdet

Leila Välkevirta

Oili Tolvanen

Oili Tolvanen

Pyry Lapintie

Kari Valtonen

Sirkka Tilus

Lehtikuva Oy

Pääluottamus mies

Varapääluottamus mies

Ritva Ekroos

Ari Ojala

Teollisuustoimihenkilöt

Pääluottamus mies

Varapääluottamus mies

Talous- ja hallintoryhmä

Tilausliikenneosasto

Keskusta

Pitäjänmäki

Asiakaspalvelukonttorit,

asioimistot, jakelukonttorit

Levikkiosasto,

tilausedustajat

Aikakauslehti- ja kirjaryhmä

Irma Seppälä

Lauri Koski

Ritva Myllymäki

Ritva Marjanen

Sinikka Nyman

Irma Seppälä

Kirsti Vesterinen

Mikko Räihä

Iris Lindman

Tekniset toimihenkilöt

Neuvotteleva yhdysmies	Aarni Pitkänen
Neuvottelevan yhdysmiehen varamies	Veikko Koskinen

Sanomalehtipaino

yhdysmies	Aarni Pitkänen
-----------	----------------

Sanomapaino/Hiomontie

yhdysmies	Runar Böhling
-----------	---------------

Sanomapaino/Strömbergintie

yhdysmies	Veikko Koskinen
-----------	-----------------

Auto- ja kuljetusala

Pääluottamusmies	Urho Pekkinen
Päivävuoro	Kullervo Ahola
Yövuoro	Urho Pekkinen

Jakajat**Helsingin sopimusalueella**

Pääluottamusmies	Aini Kinnunen
14. 11. 1977 alkaen	Erkki Reinikka
Varapääluottamusmies	Silkka Piironen

Muualla maassa

Hyvinkää	Hilda Ahvonen
1. 4. 1977 alkaen	Liisa Hyttinen
Hämeenlinna	Inga Heikintupa
Imatra	Eeva Toikka
Joensuu	
18. 1. 1977 alkaen	Rauha Kähkönen
Järvenpää	Anneli Tolmunen
28. 4. 1977 alkaen	Irma Lehtinen
Lahti	Anni Vilen
Lappeenranta	Helvi Hyypiä
Lohja 7. 3. 1977 asti	Toini Grönroos
Rauma	Kirsti Kanerva
Riihimäki 28. 2. 1977 asti	Helvi Tikka
Tampere	Inkeri Manninen

Johtajisto 31. 12. 1977

Aatos Erkko, hallituksen puheenjohtaja
Väinö J. Nurmimaa, toimitusjohtaja
Teo Mertanen, hallinnollinen päätoimittaja, varatoimitusjohtaja
Jaakko Rauramo, varatoimitusjohtaja, sanomalehtiryhmän johtaja

Jaakko Hannuksela, suunnittelu- ja kehitysryhmän johtaja
Heikki Huhtanen, Sanomapainon johtaja
Matti Peltonen, aikakauslehti- ja kirjaryhmän johtaja
Paul Strandén, hallintoryhmän johtaja
Matti Teräsalmi, talousjohtaja

Sakari Almi, sanomalehtiryhmän markkinointijohtaja
Matti Huopaniemi, sanomalehtiryhmän levikkijohtaja
Aleksis Stenvall, Sanomapainon markkinointijohtaja
Pertti Puolakka, Sanomapainon suunnittelujohtaja

Päätoimittajat:

Sanomalehtien hallinnollinen päätoimittaja Teo Mertanen

Helsingin Sanomat

Heikki Tikkanen vastaava
Keijo Kylävaara
Simopekka Nortamo

Ilta-Sanomat

Martti Huhtamäki

Me naiset Kerttu Saarela

Aku Ankka Alli Peltonen

Kodin Kuvalehti Maire Varhela

Suuri Käsityökerho Maire Varhela

Tämä vuosikertomus on ladottu
Linotron 505 C valolatomakoneella
Kirjaintyyppinä 9'/10' Helvetica
Painopaperina on käytetty Puuvapaata offsetpainopaperia 120 g/m²
sekä kansissa Strömsdal Art 300 g/m² kartonkia
Painoasu Jorma Laakso

Painettu Sanomapainossa
Helsinki 1978

